

Hoge Raad

Citation for published version (APA):

de Groot, G-R. (1990). Hoge Raad: 13 januari 1989, nr. 267. *Nederlandse Jurisprudentie*, 1065-1068.

Document status and date:

Published: 01/01/1990

Document Version:

Publisher's PDF, also known as Version of record

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.umlib.nl/taverne-license

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

repository@maastrichtuniversity.nl

providing details and we will investigate your claim.

nen bewijzen dat een optieverklaring is afgelegd. Indien iemand kan bewijzen, dat geïnformeerd is of ten gunste van een kind van een optante ex art. 27 ook zelf kon worden geopteerd, en die vraag ontkennend is beantwoord, is het m.i. echter gerechtvaardigd om te concluderen – ditmaal volg ik de woordkeuze van de HR –, dat de optieverklaring *geacht wordt* rechtsgeldig te zijn afgelegd. Ik vraag me zelfs af, of we niet zouden moeten stellen, dat ten gunste van alle vóór 1 jan. 1985 geboren kinderen van optanten ex 27 Rijkswet, optieverklaringen ex art. 27 geacht worden te zijn afgelegd. Indien immers de thans door de HR gegeven interpretatie van art. 27 reeds in de door het Ministerie van Justitie opgestelde handleiding zou hebben bestaan, zou elke ambtenaar een optante ex art. 27 uitdrukkelijk gewezen hebben op de mogelijkheid ook voor minderjarige kinderen ex art. 27 te opteren. Achteraf bekeken onjuiste informatie heeft bewerkstelligd dat een dergelijke uitdrukkelijke vraag niet is gesteld.

4. De HR heeft beslist, dat uitsluitend vóór 1 jan. 1985 geboren kinderen, wier moeder ex art. 27 het Nederlandschap had verworven, zelf ook een optierecht ex art. 27 hadden. Na 1 jan. 1985 geboren kinderen hadden een dergelijk optierecht niet. Indien één van hun ouders voor hun geboorte reeds ex art. 27 opteerde, verwierven zij het Nederlandschap ex art. 3 Rijkswet. Indien een dergelijke optie pas na hun geboorte werd uitgebracht, hebben ze pech gehad. Zie daarover de annotatie onder HR 13 jan. 1989, NJ 1990, 267.

5. A-G Mok stelt in zijn conclusie onder nr. 8, dat in het midden kan blijven of niet medegenaturaliseerde kinderen van vrouwen die na 1 jan. 1985 het Nederlandschap door *natURALISATIE* hebben verworven, recht hadden de optie van art. 27 lid 2 te doen. Hij heeft daarmee gelijk wat de ter discussie staande casus betrof. Het is echter op zijn plaats om in deze annotatie wel een poging te doen deze vraag te beantwoorden. Tevens moet worden nagegaan, of kinderen van vrouwen die voor 1 jan. 1988 ex art. 6 of art. 28 het Nederlandschap hebben verworven ex art. 27 konden opteren. Ik heb in het arrest van de HR geen enkel aanknopingspunt gevonden om deze vragen negatief te beantwoorden!

Ten aanzien van kinderen van vrouwen die tussen 1 jan. 1985 en 1 jan. 1988 werden genaturaliseerd, moet overigens worden opgemerkt, dat deze kinderen in de regel ex art. 11 reeds werden medegenaturaliseerd, tenzij in het naturalisatiebesluit van de moeder het tegendeel uitdrukkelijk werd bepaald.

Die kinderen, die werden uitgesloten van medenaturalisatie, hadden echter blijkens de onderhavige beschikking van de HR kennelijk een optierecht ex art. 27. Kinderen van vrouwen, die in dezelfde periode ex art. 6 of 28 Nederlander werden, hadden eveneens zo'n optierecht. Voor al deze kinderen geldt, dat als kan worden bewezen, dat een optieverklaring is afgelegd, zij daardoor het Nederlandschap hebben ver-

worven. Indien zij naar een optiemogelijkheid hebben geïnformeerd, is het op zijn plaats om aan te nemen, dat deze kinderen geacht worden te hebben geopteerd. Deze kinderen bezitten dan eveneens het Nederlandschap. Wrang is, dat voor kinderen van een man, die ex art. 6 of art. 27 in de desbetreffende periode heeft geopteerd, een dergelijke conclusie niet kan worden getrokken. Voor die kinderen is de wetswijziging die in de toelichting op de justitiebegroting 1987 in het vooruitzicht werd gesteld nog steeds acuut. Het komt me voor, dat die wetswijziging nu met spoed moet worden gerealiseerd en die gelegenheid moet worden benut om ook de be-wijsrechtelijke positie van alle kinderen die in het perspectief van het bovenstaande geacht worden te hebben geopteerd te verduidelijken. Een dergelijke wet kan menige procedure voor de Rb. te 's-Gravenhage (en de HR) voorkomen.

GRdG

Nr. 267

HOGERAAD

13 januari 1989, rek.nr. 7376

(Mrs. Snijders, De Groot, Verburgh, Roelvink, Davids; A-G Mok; m.nt. GRdG)
In raadkamer 1988. 59 (RvdW 1988, afl. 32)
RvdW 1989, 25

Nationaliteitsrecht. Overgangsrecht. Optieverklaring.

Verkrijging door een kind van het Nederlander-schap door het afleggen, door de moeder, van een daartoe strekkende verklaring.

Op de wijze kan het Nederlandschap niet worden verkregen door een kind dat na de inwerking-treding van de Rijkswet op het Nederlander-schap is geboren.

(Rijkswet op het Nederlandschap art. 27 lid 2)

Beschikking in de zaak van Muriël Marcelien Muringen, in haar hoedanigheid van moeder-vogdes van de minderjarige Stephano Kris Vincent Muringen, geboren te Paramaribo op 30 maart 1986, te Amsterdam, verzoekster tot cassatie, adv. Mr. C.M. Zeyl-Terzöl.

Rechtbank:

O.:

Verzoekster heeft zich tot deze Rb. gewend met het verzoek vast te stellen, dat haar zoon Stephano Kris Vincent Muringen, geboren op 30 maart 1986 te Paramaribo in Suriname, de Nederlandse nationaliteit bezit.

Verzoekster heeft de Nederlandse nationaliteit verkregen door op 20 okt. 1986 de in art. 27 lid 2 Rijkswet op het Nederlandschap bedoelde verklaring af te leggen.

Verzoekster heeft deze verklaring eveneens afgelegd ten behoeve van haar bovengenoemde zoon. Op het desbetreffende optieformulier is echter aangetekend:

„Aangezien de moeder op 1 jan. 1985 niet de Nederlandse nationaliteit bezat, kan aan deze verklaring geen rechtsgevolg worden ontleend.”

Volgens verzoekster is voor het rechtsgeldig afleggen van de optieverklaring van art. 27 lid 2 Rijkswet op het Nederlanderschap ten behoeve van haar zoon niet vereist dat zij op 1 jan. 1985 de Nederlandse nationaliteit bezat.

De Rijkswet op het Nederlanderschap regelt de nationaliteit van kinderen van degenen die door wettiging, erkenning, adoptie, of naturalisatie het Nederlanderschap verkrijgen. Met betrekking tot de nationaliteit van kinderen van degenen die door optie het Nederlanderschap verkrijgen ontbreekt een regeling.

Het eerste lid van art. 27 Rijkswet op het Nederlanderschap bepaalt dat art. 3 van die Wet slechts van toepassing is op kinderen die na de inwerkingtreding van de wet zijn geboren. Vervolgens bepaalt het tweede lid van dat artikel een mogelijkheid om voor het Nederlanderschap te opteren. Uit de samenhang tussen deze bepalingen en uit het feit dat de optiemogelijkheid is geschapen met het oog op degenen die, indien zij na de inwerkingtreding van de Rijkswet op het Nederlanderschap waren geboren de Nederlandse nationaliteit zouden bezitten, is af te leiden dat art. 27 lid 2 niet de strekking heeft deze optiemogelijkheid te bieden aan degenen die, zoals Stephano Kris Vincent Muringen, na 1 jan. 1985 zijn geboren.

De vraag of voor het afleggen van de optieverklaring van art. 27 lid 2 Rijkswet op het Nederlanderschap is vereist dat de moeder van degene die opteert (of voor wie geopteerd wordt) op 1 jan. 1985 de Nederlandse nationaliteit bezat, welke vraag de Rb. overigens bevestigend beantwoordt, is in het onderhavige geval gezien het bovenstaande niet van belang.

Uit het bovenverwogene volgt dat de nationaliteit van Stephano Kris Vincent Muringen moet worden beoordeeld aan de hand van art. 3 Rijkswet op het Nederlanderschap. Aangezien zijn moeder ten tijde van zijn geboorte niet de Nederlandse nationaliteit bezat, bezit hij niet de Nederlandse nationaliteit. Het verzoek dient derhalve te worden afgewezen.

Beslissing

De Rb. wijst het verzoek af.

Cassatiemiddel:

Schending van het recht en/of verzuim van op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen, omdat de Rb. heeft overwogen en op grond daarvan heeft beschikt als in voormelde uitspraak is omschreven, zulks ten onrechte om de navolgende redenen:

De Rb. acht art. 27 lid 2 Rijkswet op het Nederlanderschap niet van toepassing op kinde-

ren, die na 1 jan. 1985 zijn geboren. De nationaliteit van het kind S.K.V. Muringen dient daarom beoordeeld te worden aan de hand van art. 3 van de genoemde Rijkswet.

Ten onrechte, immers art. 3 van de genoemde Rijkswet regelt slechts de verkrijging van de Nederlandse nationaliteit, voor zover die van rechtswege plaatsvindt. Het eerste lid van gemeld artikel, waar het in deze om gaat heeft de bijzonderheid dat thans (sinds 1 jan. 1985) een kind de Nederlandse nationaliteit ook aan zijn moeder kan ontfangen.

Art. 27 lid 1 Rijkswet, als overgangsbepaling, geeft weer dat art. 3 geen terugwerkende kracht heeft en slechts voor de toekomst geldt. De Rb. heeft aan deze bepaling in samenhang gezien met het 2e lid van art. 27 een verder strekkende betekenis gegeven. De tekst zowel van het 1e als van het 2e lid van art. 27 Rijkswet is duidelijk. Slechts indien de tekst voor meerdere uitleg vatbaar zou zijn, zou de strekking ervan in verband met andere bepalingen van de Rijkswet van betekenis zijn. Bij het kind S.K.V. Muringen gaat het niet om de verkrijging van rechtswege van het Nederlanderschap. Verzoekster opteerde op 20 okt. 1986 voor zich voor het Nederlanderschap. Haar kind deelde niet in de verkrijging, daar de Rijkswet geen regeling geeft voor de kinderen van personen die door optie het Nederlanderschap verkrijgen.

Eenmaal door optie Nederlandse geworden, stond de weg open om ook voor de minderjarige langs dezelfde weg het Nederlanderschap te verkrijgen. De tekst van art. 27 lid 2 is duidelijk en laat slechts één lezing toe.

Indien aan de gestelde voorwaarden wordt voldaan, hetgeen i.c. het geval is, kan worden gechopt.

Conclusie A-G Mr. Mok:

1. Verzoekster van cassatie (hierna: de moeder) heeft de Nederlandse nationaliteit verkregen door op 21 mei 1986 de in art. 27, lid 2, Rijkswet op het Nederlanderschap (hierna: de Rijkswet) bedoelde verklaring af te leggen.

Op 20 okt. 1986 heeft de moeder ten overstaan van een ambtenaar van de Nederlandse ambassade te Paramaribo een zelfde verklaring afgelegd ten behoeve van haar op 1 april 1986 geboren minderjarige zoon Stephano Kris Vincent Muringen (hierna: de zoon). Van die verklaring is geen akte opgemaakt ten gevolge van het feit dat de genoemde ambtenaar van mening was dat de moeder de verklaring niet rechtsgeldig kon afleggen, omdat zij op 1 jan. 1985, de datum van inwerkingtreding van de Rijkswet, niet de Nederlandse nationaliteit bezat.

2. De moeder heeft zich vervolgens op grond van art. 17 Rijkswet tot de Rb. in Den Haag gewend met het verzoek vast te stellen dat de zoon de Nederlandse nationaliteit bezit.

De door de moeder aangevoerde grond luidt dat de door de ambtenaar gestelde eis, Nederlanderschap van de moeder op 1 jan. 1985, niet

op de wet steunt.

3. De Rb. heeft in het midden gelaten of de door de ambassade-ambtenaar opgegeven en door de moeder bestreden reden om de optie niet in een akte vast te leggen, juist was.

Volgens de Rb. is de optiemogelijkheid van art. 27, lid 2, Rijkswet niet bedoeld voor na de inwerkingtreding van de Rijkswet geboren. De Rb. leidt dit af uit de samenhang tussen de beide leden van art. 27. De optiemogelijkheid is geschapen met het oog op degene die vóór die inwerkingtreding zijn geboren en die, indien zij na dit tijdstip geboren zouden zijn, het Nederlanderschap zouden bezitten.

4. Tegen die beschikking heeft de moeder tijdig beroep in cassatie ingesteld. Dit beroep steunt op een middel dat het volgende inhoudt.

Art. 3 Rijkswet regelt de van rechtswege verkrijging van het Nederlanderschap. Het eerste lid van dat artikel bepaalt, in afwijking van de oude Wet op het Nederlanderschap¹, dat ook het kind waarvan bij de geboorte (niet de vader maar) de moeder Nederlander is, het Nederlanderschap van rechtswege verkrijgt. De bedoeling van art. 27, lid 1, is dat die toevoeging aan het voorheen geldende stelsel geen terugwerkende kracht heeft. De Rb. heeft aan die bepaling, in samenhang met het tweede lid van art. 27, een verder strekkende betekenis gegeven. De tekst van beide leden van art. 27 is — aldus het middel — echter duidelijk.

5. Een tekstuele uitleg van art. 27, zoals de steller van het middel verdedigt, leidt m.i. niet tot het door het middel beoogde resultaat. Art. 27, lid 2, spreekt nl. van een kind dat „op het tijdstip van inwerkingtreding van deze Rijkswet de leeftijd van 21 jaar nog niet heeft bereikt”. Het lijkt mij geen redelijke (tekstuele) uitleg om daaronder ook een op dat tijdstip nog niet geboren kind te begrijpen².

Zoals de Rb. voorts terecht heeft overwogen, hangen de beide leden van art. 27 samen. De bedoeling van het artikel is dat het vóór de inwerkingtreding van de Rijkswet uit een Nederlandse moeder geboren niet-Nederlands kind het Nederlanderschap niet van rechtswege verkrijgt, maar (indien voldaan wordt aan de gestelde voorwaarden) wel door optie kan verkrijgen. In die gedachte past niet de optiemogelijkheid ook tot ná de inwerkingtreding van de Rijkswet geboren kinderen uit te breiden.

Een dergelijke samenhang tussen de beide leden van art. 27 blijkt ook uit de m.v.t. bij het ont-

werp van (art. III van) de Rijkswet³: „Voor die kinderen (de in het eerste lid bedoelde kinderen) geeft het tweede lid een bepaling (...)”.

6. In de onderhavige zaak heeft de moeder de — aanvaarde — optie voor het Nederlanderschap $\pm 7\frac{1}{2}$ week na de geboorte van de zoon gedaan. Zou zij zich $7\frac{1}{2}$ week eerder, vóór de bevalling, naar de ambassade hebben begeven om te opteren, dan zou de zoon op grond van art. 3 Rijkswet van rechtswege bij zijn geboorte de Nederlandse nationaliteit hebben verworven.

Het thans bereikte resultaat is derhalve nogal willekeurig en daarom onbevredigend.

Ik zou menen dat iemand die aan de voorwaarden voldoet om op grond van art. 27, lid 2, Rijkswet voor het Nederlanderschap te opteren, als latent Nederlander kan worden beschouwd. Als zo iemand vervolgens inderdaad de bedoelde optie uitbrengt, lijkt het mij pleitbaar om aan de verkrijging van het Nederlanderschap een zekere mate van terugwerkende kracht toe te kennen. Dat geldt in het bijzonder indien de betrokkene tussen de inwerkingtreding van de Rijkswet en de optie ouder van een kind is geworden. M.i. kan men verdedigen dat, voor de toepassing van art. 3 Rijkswet, de betrokken ouder terugwerkend als Nederlander moet worden beschouwd. Art. 27, lid 1, staat daaraan niet in de weg.

Wat hiervan zij, in de onderhavige procedure is dit niet aan de orde geweest. Ik laat in het midden of de Rb. hierop — gezien de vaststaande feiten — ambtshalve had kunnen beslissen; de HR kan dit m.i. zeker niet. De bestreden beschikking van de Rb. is een beschikking in de zin van art. 429k Rv en daaruit vloeit, zou ik menen, voort dat in cassatie de normale regels die de civiele cassatie (tegen beschikkingen op rekest) beheersen, van toepassing zijn, met inbegrip van de gebondenheid aan cassatiemiddelen volgens art. 419, lid 1, Rv. Aan onderzoek van het hier aan de orde gestelde probleem komt de HR in de onderhavige procedure dan ook niet toe.

7. Aangezien naar mijn mening het voorgestelde middel faalt, luidt mijn conclusie tot verwerping van het beroep.

Hoge Raad:

1. Het geding in feitelijke instantie

Op 9 sept. 1987 heeft Rijkswet tot cassatie — verder te noemen Muringen — zich gewend tot de Rb. te 's-Gravenhage met het verzoek vast te stellen dat het kind Stephano Kris Vincent Muringen de Nederlandse nationaliteit bezit.

Bij tussenbeschikking van 30 okt. 1987 heeft de Rb. de oproeping gelast van Muringen, van de OvJ in het arr. 's-Gravenhage en van de Staat der Nederlanden als belanghebbende.

Het verzoek is behandeld ter openbare te-

1. Althans, voeg ik daaraan toe, voor zover het kind geen nationaliteit aan zijn vader kon ontlelen (art. 2, aanhef en onder c, van de oude Wet).

2. Ook Koens en Rood-de Boer (Pitlo//Rood-de Boer, Het Personen- en Familierecht, 1985, p. 19) menen dat de optiemogelijkheid van art. 27, lid 2, slechts geldt voor kinderen die vóór 1 jan. 1985 zijn geboren. Vgl. voorts J.E. Geuzin-ge in WPNR 1986, nr. 5680, p. 261/262.

3. Kamerst. 16 947 (R 1181), nr. 3, p. 23.

rechtzitting van 25 nov. 1987. De Staat is niet verschenen. De OvJ heeft schriftelijk geconcludeerd tot afwijzing van het verzoek.

Bij beschikking van 10 febr. 1988 heeft de Rb. het verzoek afgewezen.

Die beschikking is aan deze beschikking gehecht.

2. *Het geding in cassatie*

Tegen de beschikking van de Rb. heeft Murigen beroep in cassatie ingesteld. Het cassatierecht is aan deze beschikking gehecht en maakt daarvan deel uit.

De conclusie van de A-G Mok strekt tot verwerping van het beroep.

3. *Beoordeling van het middel*

Het middel berust op de opvatting dat het Nederlandschap ook op de in art. 27 lid 2 Rijkswet op het Nederlandschap geregelde wijze kan worden verkregen door een niet-Nederlands kind dat na de inwerkingtreding van de Rijkswet (1 jan. 1985) is geboren.

Die opvatting kan niet als juist worden aanvaard. Uit de tekst van die bepaling blijkt dat wordt bedoeld op vóór genoemd tijdstip geboren kinderen: van een na die datum geboren kind kan immers niet worden gezegd dat het op die datum „nog niet” de leeftijd van 21 jaar heeft bereikt. Deze strekking van de bepaling blijkt ook uit de volgende passage in de m.v.t. op het ontwerp van de onderhavige bepaling (Bijl. Hand. II 1981, 16 947, nr. 3, p. 23): „Het eerste lid van dit artikel beoogt te voorkomen dat alle kinderen, geboren vóór de inwerkingtreding van de wet uit een Nederlandse vrouw, met terugwerkende kracht Nederlander zouden worden. Voor die kinderen geeft het tweede lid een bepaling die art. 3 eerste lid aanvult”.

Het middel faalt derhalve.

4. *Bestissing*

De HR verwerpt het beroep.

Noot:

1. In HR 13 jan. 1989, NJ 1990, 266 werd beslist dat ook ten gunste van een vóór 1 jan. 1985 geboren kind van een vrouw die ex art. 27 Rijkswet voor het Nederlandschap opteerde, een optie ex art. 27 kon worden uitgebracht.

In de onderhavige beschikking stelt de HR op grond van de wettekst buiten kijf, dat een dergelijke optie voor na 1 jan. 1985 geboren kinderen onmogelijk is. A-G Mok is dezelfde mening toegedaan maar onderstreept in zijn conclusie onder nr. 6, dat dit resultaat „nogal willekeurig en daarom onbevredigend” is. Ik ben dat met hem eens. De A-G oppert voorzichtig („lijkt het mij pleitbaar”) de mogelijkheid om iemand die aan de voorwaarden voldoet om op grond van art. 27 lid 2 te opteren, als latent Nederlander te beschouwen en de eenmaal uitgebrachte optie een zekere mate van terugwerken de kracht toe te kennen. Een dergelijke con-

structie staat m.i. echter op gespannen voet met art. 2 Rijkswet, waarin wordt gesteld dat verwerving en verlies van het Nederlandschap juist geen terugwerkende kracht hebben. Juist deze duidelijke bewoordingen van art. 2 hebben de A-G er waarschijnlijk toegebracht de woorden „in zekere mate” te gebruiken. Ik geef er echter de voorkeur aan om me niet op het gladde ijs van de terugwerkende kracht te begeven, doch de wetgever op te roepen om bij de wetwijziging die blijkens mijn annotatie onder HR 13 jan. 1989, NJ 1990, 266 toch noodzakelijk is, ook de rechtspositie van ná 1 jan. 1985 geboren kinderen van vrouwen die tussen 1 jan. 1985 en 1 jan. 1988 ex art. 27 geopteerd hebben op bevredigende wijze te regelen.

GRdG

Nr. 268

HOGERAAD

13 januari 1989, nr. 13360

(Mrs. Snijders, De Groot, Verburgh, Boekman, Davids; A-G Strikwerda; m.nt. JCS)

RvdW 1989, 27

Internationaal privaatrecht. Handelingsbevoegdheid echtgenoot. Bescherming andere echtgenoot krachtens art. 1:88 en 89 BW. Goede trouw wederpartij.

Borgtocht, gesloten door in Nederland wonende Nederlander ten behoeve van zijn in Denemarken wonende Nederlandse zoon die krediet- en zekerheidsovereenkomsten heeft gesloten met een Deense bankinstelling.

„’s Hof’s oordeel dat de bank als wederpartij te goeder trouw is geweest in de zin van art. 89 lid 1 – zie voor de daartoe door het hof gebezigde gronden het arrest van de HR – geeft geen blijk van een onjuiste rechtsopvatting ter zake van de in die bepaling gestelde eis van goede trouw, die mede bepalend is voor de begrenzing van de bescherming die de art. 88 en 89 aan een in Nederland wonende echtgenoot bieden ter zake van handelingen die de andere echtgenoot in het buitenland met een derde heeft verricht.

(Wet AB art. 1-14; BW art. 1:88, 89)

Cornelis Antonia van de Ree, te ’s-Hertogenbosch, eiser tot cassatie, incidenteel verweerder, adv. Mr. C.D. van Boeschoten,

tegen

Aktieselskab Jyske Bank, te Silkeborg, Denemarken, verweerster in cassatie, incidenteel eiseres, adv. Mr. J. Wuisman.

Gerechtshof:

4. *Beoordeling*

1.1. Tussen pp. staat als erkend, althans niet of onvoldoende betwist vast: